

Có thể tránh được chiến tranh ở Ukraina hay không ?

Thụy My

24/01/2022

Nhà bình luận Dominique Moisi đặt câu hỏi trên Les Echos « Ukraina : Có thể tránh được chiến tranh hay không ? » Chưa bao giờ kể từ thời Chiến tranh lạnh, chiến tranh « nóng » lại đến gần như thế. Ukraina hiện gần như bị bao vây.

Cuộc vận động bầu cử tổng thống Pháp, lo âu về sức mua, cổ phiếu các công ty công nghệ sụt giá làm chao đảo thị trường chứng khoán, thuốc trị Covid của hãng Pfizer sắp được bán tại Pháp, đó là các chủ đề chiếm tựa chính các báo Paris hôm nay. Ở những trang trong, tình hình Ukraina vẫn tiếp tục sôi động.

Không phải chiến tranh lạnh, mà chiến tranh « nóng » cận kề

Nhà bình luận Dominique Moisi đặt câu hỏi trên Les Echos « Ukraina : Có thể tránh được chiến tranh hay không ? » Chưa bao giờ kể từ thời Chiến tranh lạnh, chiến tranh « nóng » lại đến gần như thế. Ukraina hiện gần như bị bao vây, những phát biểu vụng về

của Joe Biden gần như khuyến khích Vladimir Putin hành động, và đe dọa trừng phạt của phương Tây không làm ông ta chùn tay. Trong lúc các nhà ngoại giao nỗ lực, thì các đội quân đang vào vị trí.

Sau khi bức tường Berlin sụp đổ, chiến tranh quay lại với châu Âu với sự tan rã của Nam Tư, và trong một thập niên, cuộc chiến Balkan làm hơn 100.000 người chết, hơn 2 triệu người di tản. Nhưng năm 2022, không phải một vùng đất có nguy cơ tan rã, mà là ý định của Nga nhằm dựng lại một đế quốc hay ít nhất kiểm soát những nước xung quanh.

Trong thập niên 90, chiến tranh vẫn dừng lại ở cửa ngõ châu Âu, còn ngày nay có thể làm mất thăng bằng châu lục. Kể từ khi Matxcơva kiểm soát được Kiev, sẽ xuất hiện ngay « vấn đề Nga » như « vấn đề Đức » thời 1871-1945: một quốc gia quá quan trọng khiến các láng giềng không thể đạt được thế cân bằng. Đặc biệt là với nỗ lực của ông chủ điện Kremlin hiện nay.

Ukraina đang bị bao vây cả ba phía

Với việc quân Nga tiến vào Belarus, Ukraina hiện đang bị bao vây cả ba mặt: ở biên giới phía bắc với Belarus chỉ cách Kiev ba tiếng đồng hồ xe chạy; tại biên giới phía đông với Nga, dài hơn; và biên giới phía nam với quân Nga đã hiện diện tại Crimée kể từ 2014.

Có tin đồn rằng Putin từng đề nghị với thủ tướng Ba Lan Donald Tusk chia nhau Ukraina. Có điều Ba Lan là thành viên Liên hiệp Châu Âu - một liên hiệp được thành lập chính là để tránh được vết xe đổ của quá khứ từng biến châu lục thành đồng đổ nát.

Nga trắc nghiệm, đe dọa châu Âu, nhưng chỉ tố cáo nước Nga của Putin thì sẽ không đi đến đâu. Thái độ nhập nhằng lâu nay của châu Âu rốt cuộc đã gây bất lợi cho chính mình, và nay không thể có chuyện quy phục trước những « sảng-ta » thô bạo của Putin. Liệu có thể tránh được chiến tranh mà không phải bỏ rơi Ukraina, nhượng bộ Matxcóva một cách nhục nhã ?

Nga có ưu thế về quân sự, chủ động được sự leo thang, nhưng như vậy Putin có thể thổi sức sống vào một NATO mà Emmanuel Macron mô tả là đang « chết não ». Có điều theo Les Echos, Tổ chức Minh ước Bắc Đại Tây Dương hiện giống như một bệnh nhân đang cần trợ thở, hơn là một người vừa khỏi bệnh đã tìm lại được sức lực của mình.

Belarus có thể là bàn đạp để Nga tấn công Ukraina

Le Monde có cùng nhận định « Với Belarus là đồng minh của Nga, Ukraina bị đe dọa bao vây ». Belarus có thể được Matxcơva dùng làm bàn đạp để tấn công vào Ukraina - tạo ra một mặt trận mới và là thử thách cho Kiev.

Bị quốc tế cô lập sau vụ bầu cử gian lận và đàn áp dữ dội biểu tình, tổng thống Belarus, Alexandre Loukachenko lệ thuộc Nga hơn bao giờ hết vì Vladimir Putin đã ra tay cứu vớt. Hôm 18/01, Nga và Belarus loan báo cuộc tập trận chung « Quyết tâm đoàn kết 2022 » nhằm « đẩy lùi xâm lược », và giai đoạn hai sẽ diễn ra từ 10 đến 20/02. Mười hai chiếc Su-35, hai hệ thống phòng không S-400 và một đơn vị hỏa tiễn địa-không Pantsir-S đang được điều đến, tổng lực lượng chưa được biết đến.

Mỹ lo ngại đây chỉ là cái cớ để bắt đầu tấn công Ukraina, hơn nữa chỉ một tuần trước trưng cầu dân ý về Hiến pháp nhằm củng cố quyền lực của Loukachenko. Trong dự thảo sửa đổi, quy định Belarus phải là « khu vực phi nguyên tử » đã biến mất. Theo các nguồn tin Ukraina, các giàn hỏa tiễn Iskander của Nga, có thể mang theo đầu đạn quy ước lẫn nguyên tử, đã được để lại Belarus sau cuộc tập trận chung Zapad tháng 9/2021.

Nguy cơ bị Nga không kích từ Belarus tăng lên, vì Matxcơva có thể theo dõi mọi mục tiêu trên lãnh thổ Ukraina, lính Nga chỉ cách Kiev có 90 kilomet. Đáng ngại hơn nữa là Loukachenko bắt đầu hòa giọng với Matxcơva, công nhận « Crimée thuộc về Nga » trong khi lâu nay giữ thái độ trung lập. Và với thỏa thuận liên kết về quân sự giữa Matxcơva và Minsk, phía Ukraina lo sợ Kremlin quyết tâm biến Belarus thành căn cứ quân sự.

Tại Kiev, kịch bản Nga tấn công từ lãnh thổ Belarus có từ 2017 nay không còn coi là giả thiết mà là mối đe dọa thực sự. Không chỉ vì phải phân bổ lực lượng theo cách khác, mà còn vì biên giới với Belarus trải rộng. Với một tiền tuyến dài đến 1.084 kilomet có địa hình phức tạp, thưa dân, rất khó bảo vệ lãnh thổ. Chuyên gia quân sự Yuriy Syrotyuk nhấn mạnh để tránh bị bao vây cả ba mặt, « nhất thiết Ukraina phải duy trì được tính trung lập của Belarus ». Nhưng Le Figaro cho rằng dường như đã quá trễ.

Litva, biên giới châu Âu trước áp lực quân sự và di dân

Trong bối cảnh đó, Litva trở nên một biên giới châu Âu chịu nhiều áp lực: khủng hoảng di dân do Minsk tổ chức, tập trận chung Nga-Belarus ở sát cạnh. Vilnius đã mời các bộ trưởng Nội vụ châu Âu đến bàn bạc về an ninh, tham quan khu vực giáp giới với Belarus. Bộ trưởng Quốc phòng Litva Arvydas Anusauskas xác nhận ba nước vùng Baltic sẽ gởi vũ khí cho Ukraina, sau khi Hoa Kỳ đã bật đèn xanh. Litva và Latvia cung cấp hỏa tiễn phòng không Stinger, Estonia đưa sang hỏa tiễn chống tăng Javelin, và theo The Times, Anh muốn gởi quân bổ sung sang ba nước này.

Belarus, có 700 kilomet đường biên với ba quốc gia Baltic, không còn là vùng đệm với Nga. Những phi cơ tuần tra gần biên giới đều là của Nga, không có máy bay Belarus đi kèm, thời gian cần thiết để Nga tấn công Ukraina từ vài tháng nay chỉ còn vài giờ. Với các hỏa tiễn Iskander có tầm bắn 500 kilomet mang đầu đạn quy ước và nguyên tử, Nga đe dọa các nước NATO ở khoảng cách chưa đầy 100 cây số.

Lần đầu tiên Litva thử nghiệm hệ thống hỏa tiễn chống tăng định hướng thể hệ thứ tư Spike do Israel sản xuất. Quân đội Litva thông báo sẽ thử nghiệm, chuẩn bị sử dụng tất cả vũ khí có được nếu cần để bảo vệ đất nước. Quốc hội Litva cũng nhất trí cho phép tuần tra biên giới với Belarus đến 31/05, tức 1.000 quân nhân tiếp tục tăng viện cho lực lượng biên phòng.

[Thụy My RFI](#)